

UKRAINIAN INSURANCE CLUB

Спецвипуск

www.insclub.info

МТСБУ 25 років

**Чи довго чекати
змін на краще?**

**Якщо чекати –
ТО ДОВГО**

Володимир Шевченко

*про відповідальність за
розвиток ринку ОСЦПВ*

Цього року страхова галузь України відзначає 25-річчя заснування Моторного (транспортного) страхового Бюро України

Ця дата – не лише свято, не лише визнання значної роботи для розвитку моторного страхування в Україні, але й привід усвідомити величезну відповідальність, що лежить на нас щодо захисту інтересів людей, які постраждали внаслідок ДТП.

Ювілей – прекрасна нагода пересвідчитись, яким курсом ми прямуємо в майбутнє, які ставимо перед собою цілі та як визначаємо пріоритети розвитку.

Ринок ОСЦПВ, подолавши кризу, продовжує перехід від кількісного зростання до якісного покращення всіх аспектів його функціонування. Ми маємо твердо залишити у минулому всі практики, що протирічать бізнес-етиці і захисту законних інтересів постраждалих в ДТП: намагання мінімізувати розмір виплат, затягування процедури врегулювання страхових подій – всьому цього не місце у сучасній реальності сфери ОСЦПВ. Ми працюємо з людьми і для людей, тож увага до тих, кому ми зобов'язані допомагати, є фундаментом всієї нашої діяльності.

Саме відповідальність за якість своєї роботи, внутрішні етичні стандарти галузі повинні стати ключовим фактором покращення клієнтського досвіду українських автовласників. Трансформаційні процеси, що зараз відбуваються в сфері ОСЦПВ, технологічні зміни та діджиталізація дозволяють нам запропонувати страхувальникам зручні умови укладання договорів і отримання виплат, швидку і прозору комунікацію із страховою компанією, нові корисні сервісні опції.

Прихід цього року нової команди в українську політику є одночасно і викликом, і новими перспективами для розвитку ринку страхування. Об'єднавши зусилля влади, бізнесу і громадськості, ми маємо безпрецедентний шанс розв'язати багато гострих питань сфери ОСЦПВ, що досі не знаходили вирішення: модернізувати законодавство, запровадити європейські стандарти захисту постраждалих в ДТП, по новому подивитись на роль та функції МТСБУ, створити єдине цифрове середовище у галузі страхування.

Є ціла низка ідей, які мають потенціал суттєво змінити на краще український ринок ОСЦПВ, наприклад, отримання МТСБУ статусу повноцінного СРО (саморегулювальної організації), що дозволить зробити діяльність об'єднання страховиків більш широкою і системною, запровадження інституту внутрішнього омбудсмену для вирішення спірних питань та розгляду скарг.

МТСБУ, як і зараз, готове брати на себе роль ініціатора і лідера змін, що відбуваються на ринку ОСЦПВ. Чітка стратегія розвитку, розуміння практичних шляхів модернізації галузі є запорукою реалізації найамбітішніших цілей по розбудові моторного страхування в Україні.

Вітаю співробітників МТСБУ, усіх колег-страховиків з 25 річницею започаткування ринку ОСЦПВ в Україні. Створення галузі чверть століття тому дало змогу принципово змінити підхід до захисту постраждалих в ДТП: Україна приєдналась до лав цивілізованих держав, які на законодавчому рівні дбають про учасників дорожнього руху.

Дякую кожному, хто щоденно робив свій внесок у цю надзвичайно важливу справу. Попереду нас чекає багато захоплюючих професійних викликів, завзята праця та нові досягнення задля забезпечення спокою та захисту мільйонів людей.

Сучасна сервісна організація і лідер інновацій Як трансформуються роль і функції МТСБУ в сфері ОСЦПВ

Влітку 2019 року Моторне (транспортне) страхове бюро України святкує 25-річчя з дня заснування. Фактично, заснування Бюро стало датою «народження» ринку ОСЦПВ в Україні.

Моторне (транспортне) страхове бюро України є єдиним об'єднанням страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних

засобів за шкоду, заподіяну третім особам. Кожна страхова компанія, що отримала ліцензію на здійснення ОСЦПВ, має вступити до Бюро – це є необхідною умовою роботи на ринку.

«Якщо розібратись, Бюро створювалось в основному для того, аби автовласники, укладаючи договори страхування ОСЦПВ, розуміли та відчували, що у будь-якій ситуації, що б з ними не сталося на дорозі, вони завжди захищені, завжди отримують компенсацію шкоди: або від страховика, якщо винуватець ДТП має поліс ОСЦПВ, або в МТСБУ», - зазначив Генеральний директор Бюро Володимир Шевченко. Крім того, створення МТСБУ дало Україні змогу вступити до міжнародної системи страхування «Зелена картка».

Основними завданнями МТСБУ згідно закону «Про ОСЦПВ» та Статуту є:

- виконання гарантійних функцій стосовно відшкодування шкоди, завданої третім особам при експлуатації наземних транспортних засобів, відповідно до чинного законодавства України та угод, укладених Бюро з уповноваженими організаціями (Бюро) інших країн зі страхування цивільно-правової відповідальності;
- управління централізованими страховими резервними фондами, що створюються при Бюро для забезпечення виконання гарантійних функцій (Фонд захисту потерпілих та Фонд страхових гарантій);
- виконання зобов'язань з ОСЦПВ за страховиків-членів Бюро у разі недостатності коштів та майна цих страховиків, що визнані банкрутом та/або ліквідовані.

Ці три пункти завдань Бюро мають велику соціальну значущість. За офіційним висловом «виконання гарантійних функцій» стоїть те, що Бюро з гарантійних фондів компенсує постраждалим в ДТП шкоду в цілому ряду випадків, коли цього не може зробити страховик, а саме:

- якщо винуватець ДТП не має чинного полісу ОСЦПВ;
- якщо винуватець зник з місця ДТП, а внаслідок ДТП заподіяна шкода життю чи здоров'ю людей;
- винуватець ДТП є власником та водієм, що відносяться до пільгової категорії (інваліди 1 групи, учасники бойових дій);
- виплати за зобов'язаннями страховиків, що визнані банкрутами/ліквідовані у встановленому законодавством порядку;

Дані щодо виплат з фондів МТСБУ, 1 півріччя 2018-2019 р.р.

Тип виплати	кількість, шт.			сума, грн.		
	1 пол. 2018	1 пол. 2019	Зміни, %	1 пол. 2018	1 пол. 2019	Зміни, %
Невстановлений ТЗ*	40	57	42,5%	1 512 021,5	2 896 394,4	91,6%
Незастрахований ТЗ*	1 758	1 568	-10,8%	55 757 530,0	54 579 222,0	-2,1%
Пільгова категорія	492	494	0,4%	13 609 135,5	14 653 819,5	7,7%
Протиправні дії	3	4	33,3%	171 394,0	226 788,3	32,3%
СК банкрут	43	375	772,1%	865 846,0	6 861 620,1	692,5%
Повернення БГВ**	862	799	-7,3%	8 257 660,6	15 128 874,0	83,2%
РАЗОМ	3 198	3 297	3,1%	80 173 587,5	94 346 718,3	17,7%

* ТЗ - транспортний засіб

** БГВ - базового гарантійного внеску

- виплати постраждалим за зобов'язаннями компаній, які вийшли зі складу Бюро, припинили виконання своїх зобов'язань, але ще не визнані банкрутами - за рахунком і в межах коштів, раніше акумульованих цими страховими компаніями в гарантійних фондах

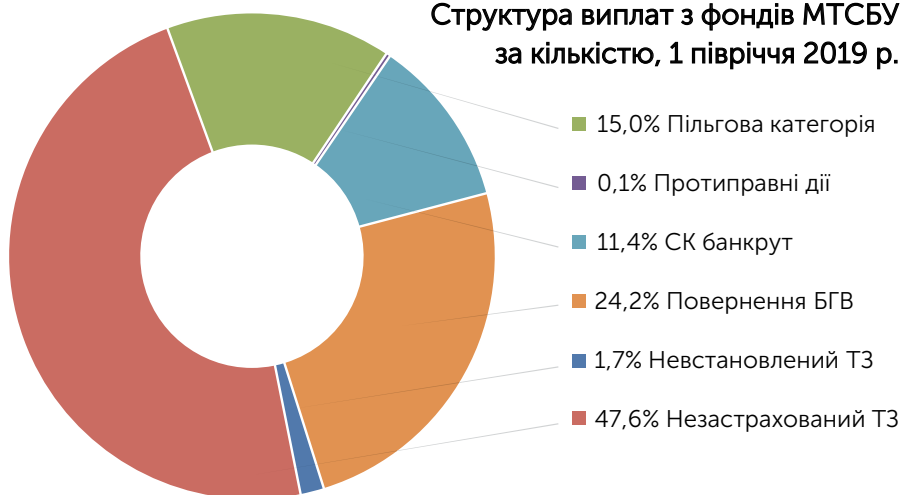
В перекладі на мову цифр, МТСБУ щорічно допомагає захистити інтереси більше ніж 6 тис. постраждалих в ДТП людей (за підсумками 2018 року МТСБУ зробило 6000 виплат з фондів Бюро на загальну суму більше, ніж 161,7 млн. грн.)

- координація роботи страховиків-членів МТСБУ у сфері страхування цивільно-правової відповідальності як на території України, так і за її межами;
- забезпечення членства України в міжнародній системі автомобільного страхування «Зелена картка» і виконання зобов'язань перед уповноваженими організаціями інших країн-членів цієї системи;
- співробітництво з органами Міністерства внутрішніх справ України та іншими органами державної влади з питань ОСЦПВ.

«Здається, виконанням цих функцій можна було б обмежитись, сказавши собі, що ми і так робимо важливу для суспільства справу, захищаючи інтереси постраждалих у ДТП», - розповідає Володимир Шевченко. «Але ми кожен день спілкуємось з людьми, яким завдана шкода внаслідок ДТП, або просто із страховальниками. Вони звертаються до МТСБУ з різними питаннями, скаргами,

пропозиціями і чекають, що хтось зверне увагу на їх проблеми, допоможе з вирішенням або хоча б розпочне вирішувати, якщо проблема має системний характер. Кілька років тому, коли розробляли дорожню карту розвитку Бюро, і цього року в ході стратегічного планування майбутнього сфери ОСЦПВ, ми свідомо включили до цих документів завдання, рішення яких не є обов'язками Бюро, але необхідні для підвищення

Структура виплат з фондів МТСБУ за кількістю, 1 півріччя 2019 р.

рівня страхового захисту українських автовласників. Це наше розуміння соціальної відповідальності Бюро й страховиків ОСЦПВ».

До таких «необов'язкових, але надзвичайно важливих» напрямків роботи у сфері розвитку ОСЦПВ Бюро та страховики відносять наступне:

- Сприяння модернізації законодавства у сфері ОСЦПВ.
- Запровадження сучасних технологічних рішень і сервісів, які допомагатимуть спрощенню і підвищенню зручності процедур укладання договорів ОСЦПВ, оформлення ДТП та врегулювання страхових подій.

Зокрема, в Україні вже успішно працюють кілька діджитальних інновацій: електронний поліс, електронний европротокол, онлайн сервіси перевірки полісів ОСЦПВ, система автоматичної перевірки наявності та чинності сертифікатів міжнародного страхування «Зелена картка» тощо.

Ефективно працює система добровільного прямого врегулювання збитків, коли страховальник може отримати відшкодування у випадку ДТП не від страхової компанії винуватця аварії, а від тої, де він сам застрахував відповідальність. Для того, щоб система прямого врегулювання працювала «як годинник» і не викликала жодних нарікань від страховиків чи споживачів страхових послуг, в Бюро ретельно вибудована автоматизація процесів взаємодії та взаєморозрахунків страховиків:

- Запровадження внутрішніх механізмів впливу на своєчасність виконання страховиками ОСЦПВ зобов'язань перед постраждалими.
- Трансформація МТСБУ у сучасну сервісну організацію.

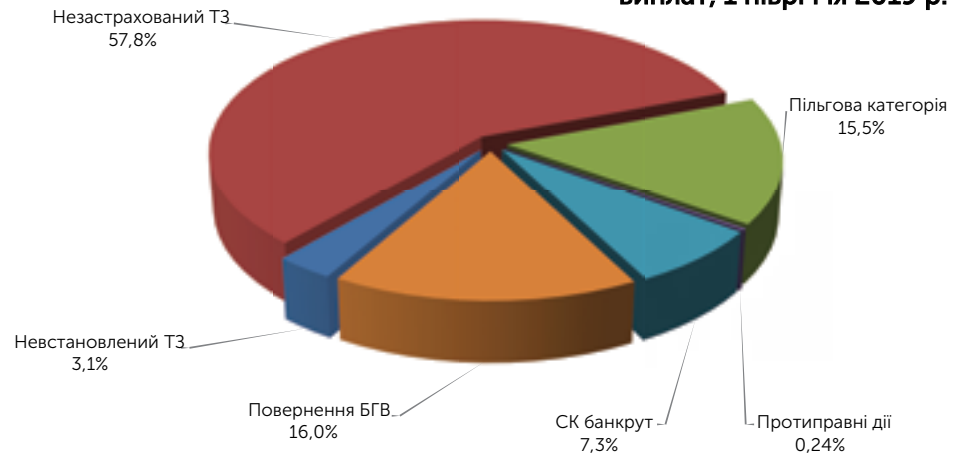
«Ще кілька років тому ми усвідомили: не хочемо бути просто напівбюрократичною структурою, яка «видає виплати з гарантійних фондів». Маємо стати сучасною сервісною організацією, що буде свою роботу за принципами клієнтоорієнтованості» - зазначив Володимир Шевченко. «Для цього вже зроблено дуже багато: ми модернізували

бізнес-процеси проведення регламентних виплат та обслуговування клієнтів, запустили сучасний цілодобовий контакт-центр, зателефонувавши до якого можна отримати консультацію з будь-яких питань ОСЦПВ. Запрацював електронний особистий кабінет отримувача регламентних виплат: через інтернет отримувачі виплат з фондів Бюро можуть ознайомитись з ходом виплатної справи, додати необхідні документи, поставити питання відповідальним співробіт-

За підсумками 1 півріччя минулого 2018 р., аналогічний показник складав 1758 виплат на загальну суму майже 55,8 млн. грн. Таким чином, кількість виплат за цією статтею зменшилась на 10,8%, а сума виплат скоротилась на 2,1%.

Ще однією суттєвою статтею виплат є виплати за водіїв пільгових категорій, питома вага яких в січні-червні 2019 р. становила 15,0% за кількістю, та 15,5% за сумою

Структура виплат з фондів МТСБУ за сумою виплат, 1 півріччя 2019 р.

никам МТСБУ. Крім того, ведемо активно роз'яснювальну роботу, націлену на те, аби кожен український автовласник розумів свої права та обов'язки у сфері ОСЦПВ, мав достатньо інформації, аби свідомо обрати надійну страхову компанію».

Виконання МТСБУ гарантійних функцій: показники першого півріччя 2019 р.

У першому півріччя 2019 року МТСБУ здійснило 3297 виплат з гарантійних фондів Бюро на загальну суму понад 94,3 млн. грн. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість виплат зросла на 3,1%, а сума виплат – на 17,7%.

Найсуттєвішою статтею виплат залишаються виплати за власників незабезпечених транспортних засобів (які стали винуватцями ДТП, не маючи чинного полісу ОСЦПВ). Питома вага таких виплат у загальній кількості склала майже 47,6% (1568 виплат), у загальній сумі виплат – 57,9% (майже 54,6 млн. грн.).

виплат. Протягом першого півріччя 2019 р. МТСБУ здійснило за таких водіїв 494 виплати на загальну суму майже 14,7 млн. грн. У порівнянні з першим півріччям 2018 р. кількість виплат залишилась майже незмінною (+0,4%), сума зросла на 7,7%.

У першому півріччі 2019 р. МТСБУ виплатило майже 6,9 млн. грн. за зобов'язаннями по ОСЦПВ шістьох страховиків, що визнані банкрутами, це майже в сім разів більше, ніж за аналогічний період минулого року. Таке зростання обумовлено, в першу чергу, виплатами за зобов'язаннями СК «Добробут» та СК «Міська», здійснення яких розпочалось в 4 кв. 2018 року та тривало протягом першого півріччя цього року.

За зобов'язаннями компаній, що припинили діяльність на ринку ОСЦПВ, але ще не визнані банкрутами у встановленому законодавством порядку, зроблено 799 виплат шляхом повернення базового гарантійного внеску (БГВ) таких страховиків з фонду МТСБУ, на суму 15,1 млн. грн.

Майбутнє ОСЦПВ: страхова сума 20 млн. грн. і повна компенсація ремонту

Модернізація законодавства в сфері ОСЦПВ – одне з найважливіших завдань, що зараз стоїть перед галуззю.

Чинний закон «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» був прийнятий більше 15 років тому, влітку 2004 року. За п'ятнадцять років, що минули з того часу, економічна, соціальна та технологічна реальність суттєво змінилась.

Відсутність законодавчої бази, адекватної вимогам сучасного життя, стримує розвиток сфери ОСЦПВ, не відповідає зобов'язанням, що взяла на себе Україна при укладанні Угоди про Асоціацію з ЄС щодо імплементації Євродирективи з моторного страхування. І головне, не забезпечує належного рівня страхового захисту для громадян України, що стають постраждалими у ДТП.

МТСБУ, страховики ОСЦПВ, Нацкомфінпослуг останні декілька років ведуть активну боротьбу за прийняття нового закону «Про ОСЦПВ», але поки що ці зусилля не принесли

жодних результатів. Наприкінці вересня минулого року Верховна Рада України не змогла прийняти законопроект 3076д. У цього була ціла низка причин, від системних – недооцінки депутатами соціальної значущості законопроекту, до ситуативних – невдалого моменту для винесення законопроекту на голосування до зали Верховної Ради.

Оскільки, закон «Про ОСЦПВ» регулює важливу для мільйонів українців сферу життя (в 2018 р. укладено 7,7 млн. договорів ОСЦПВ, з них 6,8 млн. – з приватними особами), питання модернізації законодавства в цій сфері не може бути «покладене під сукино», робота над законодавством має продовжуватись. В березні цього року у Верховній Раді був зареєстрований новий проект закону №10196, який ВР не встигла розглянути у першому читанні.

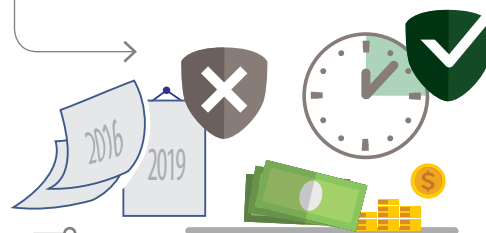
Тож наразі стоїть завдання розробки проекту закону, що буде збалансовано враховувати інтереси держави, автовласників, постраждалих в ДТП та ринку ОСЦПВ. Як можливий доцільний варіант модернізації законодавства в сфері ОСЦПВ також розглядається можливість підготувати і винести на розгляд нового складу депутатів Верховної Ради не лише галузевий закон «Про ОСЦПВ», а більш широкий пакет законопроектів, що включатиме як норми, що стосуються безпеки дорожнього руху, так і ключові зміни саме у сфері ОСЦПВ.

Які саме норми має обов'язково містити нове законодавство в сфері ОСЦПВ?

1. Посилення гарантійних функцій МТСБУ щодо здійснення виплат фізичним особам за зобов'язаннями так званих «проблемних» страховиків ОСЦПВ, тобто тих

компаній, що припинили діяльність і не виконали зобов'язання перед постраждалими, але ще не визнані банкрутами в порядку, визначеному законодавством.

В новому законодавстві має бути закріплена норма, що виплати за таких страховиків будуть здійснюватися одразу після початку процедури банкрутства чи за умови припинення членства страховика в МТСБУ. Ця норма має дуже важливе соціальне значення. Вона надасть можливість значно зменшити строки отримання постраждалими

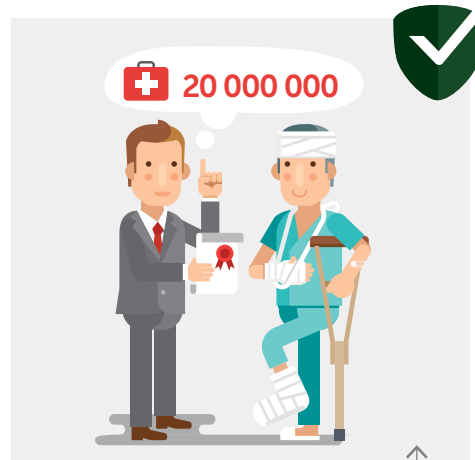

у ДТП страхового відшкодування - від декількох років, як це відбувається зараз, до кількох місяців.

2. Покращення якості надання страхових послуг і підвищення рівня страхового захисту постраждалих в ДТП.

- Збільшення лімітів страхових виплат за шкodu, заподіяну майну, життю та здоров'ю постраждалих.

Положеннями запропонованих раніше нових редакцій закону «Про ОСЦПВ» передбачено поступове, протягом 7 років, підвищення страхових сум до 20 млн. грн. за шкodu життю та здоров'ю та до 8 млн. грн. за шкodu майну. Початись таке підви-

щення має протягом першого ж року після прийняття нового закону: страхова сума за шкоду життю та здоров'ю підвищиться одразу до 1 млн. грн. та до 500 тис. грн. – за майнову шкоду.

- Контроль дотримання строків врегулювання страхових подій.
- Відміна франшизи.
- Виплати в сумі, яка повністю покриватиме витрати на відновлювальний ремонт пошкодженого автомобіля.
- Введення системи обов'язкового прямого врегулювання.
- Створення законодавчих передумов для поступового переходу до вільного ціноутворення.

3. Спрощення механізму укладання договорів ОСЦПВ і контролю за їх наявністю (зокрема, створення повноцінної законодавчої бази для роботи електронного полісу).

Також є кілька аспектів модернізації законодавства, що викликали дискусії як в професійному середовищі, так і між представниками ринку ОСЦПВ та законодавчої влади. Готуючи новий закон, необхідно прийти до єдиної позиції в цих питаннях.

Зокрема, важливо сформувати спільне узгоджене бачення змін норм закону щодо пільгових категорій автовласників. Актуальність проблеми демонструють показники виплат з фондів МТСБУ: в першому півріччі 2019 року питома вага виплат за водіїв пільгових категорій склала понад 15% у загальній сумі виплат. Протягом першого півріччя 2019 р. МТСБУ здійснило за таких водіїв виплат на загальну суму майже 14,7 млн. грн. (більше на 7,7%, ніж у першому півріччі 2018 р.).

Вимога надавати пільги щодо страхування відповідальності певним категоріям громадян – значною мірою популістський підхід. Це регулярно створює законодавчі колі-

зії для самих пільговиків: у ситуації, коли обидва учасник ДТП є водіями пільгових категорій, або якщо постраждалий – пільговик, а у винуватця немає чинного полісу ОСЦПВ. В таких випадках за законом отримати виплати з фондів МТСБУ пільговик не може.

У будь-якому випадку, навіть якщо у оновленому законодавстві пільги будуть збережені, вони повинні надаватись у монетизованій формі (цей механізм вимагає ретельного опрацювання), а не в форматі «звільнення від обов'язку укладати договір ОСЦПВ», як це прописано зараз.

Також важливим є питання системи корпоративного управління Бюро, яка має відповідати прийнятій страховиками-членами Бюро Декларації щодо принципів корпоративного управління МТСБУ, і дозволити підтримувати прозору та ефективну систему менеджменту.

Страховики обґрунтовано вимагають модернізації законодавчих норм стосовно корпоративного управління МТСБУ - необхідно на рівні закону унеможливити втручання в роботу ринку ОСЦПВ окремих персоналій або політичних сил, як це траплялось раніше. Тому учасники ринку ОСЦПВ підтримують позицію, щоб оновлене законодавство не містило вимог щодо наявності Координаційної Ради як органу управління МТСБУ (в такому випадку контроль за формуванням і розміщенням коштів гарантійних фондів, здійсненням регламентних виплат буде покладений на державний регулятор). Інший варіант - трансформація Координаційної ради у дорадчий орган, склад

якого формуватиметься з представників Нацполіції, професійних об'єднань страховиків, громадськості.

Обрання в липні 2019 року нового складу Верховної Ради створює як виклики, так і нові можливості для модернізації законодавства в сфері ОСЦПВ. Враховуючи всі нещодавні спроби реформувати цю сферу, ми розуміємо, що має бути розроблений такий проект закону, де будуть збалансовані інтереси держави, страхувальників і постраждалих, страхового ринку - без перекосів в будь-який бік. Як і раніше, МТСБУ готове взяти на себе функції консолідації позиції страховиків у питанні вдосконалення законодавства та активно відстоювати інтереси постраждалих в ДТП. Ми наполягаємо на тому, аби процес реформування законодавства відбувався максимально відкрито, професійно і прозоро, тож: будемо ініціювати проведення громадських слухань, круглих столів, інших заходів, які дозволять узгодити позиції і привернути увагу парламенту нового скликання до соціальної важливості прийняття нового законодавства в сфері ОСЦПВ.

«Модернізація законодавства в сфері ОСЦПВ – питання як дотримання принципів соціальної справедливості, захисту прав громадян, що постраждали в ДТП, так і наближення України до європейських стандартів, адаптації системи обов'язкового страхування відповідальності власників наземного транспорту до технологічних зрушень, що відбуваються по всьому світові. Ми, представники ринку, відчуваємо свою відповідальність за те, щоб на законодавчому рівні були закріплені норми, що мають суттєво покращити життя мільйонів українських автовласників і створити сучасні перспективи для розвитку галузі.»

«Ми продовжуємо активну роботу над підготовкою і просуванням нового законодавства, зокрема, приділимо значну увагу роз'яснювальній роботі серед представників депутатського корпусу, аби донести соціальну значущість запропонованих змін в сфері ОСЦПВ», - відзначив Володимир Шевченко.

Чи довго чекати змін на краще?

Якщо чекати – то довго

Як відбувається діджиталізація «автоцивілки» в Україні?

Інформаційна прозорість ринку ОСЦПВ і відкритість роботи МТСБУ, як об'єднання страховиків – це один з пріоритетів розвитку галузі, було визначено страховиками у дорожній карті розвитку ринку. Це вимога сучасного світу, де інформація та ефективне управління нею стають чи не найголовнішою запорукою конкурентосдатності і розвитку будь-якої сфери економіки.

До поняття «відкритості та прозорості» страховики ОСЦПВ закладають чіткі бізнес-критерії:

- Максимальна автоматизація та прозорість всіх внутрішніх процесів МТСБУ, жодних спроб «ручного керування».
- Повністю автоматизовані процедури розрахунків відрахувань і повернень коштів з фондів МТСБУ.
- Відкритість і доступність інформації для страховальників і постраждалих в ДТП.

Досягнення цих цілей неможливо без ефективної побудови бізнес-процесів і поетапної системної діджиталізації роботи всієї сфери ОСЦПВ, бо саме інформаційні технології в сучасному світі є тим

інструментом, за допомогою якого створюється прозорість роботи бізнесу та суспільства. Крім того, зараз відбувається трансформація МТСБУ у сучасну сервісну організацію, що також неможливо без діджиталізації. Українські споживачі страхових послуг вимагають швидкості і зручності всіх процедур страхування, що можливо лише за умови технологічних змін.

«В центрі технологічної трансформації галузі страхування має стояти клієнт та його потреби – це думка провідних світових експертів. Ми повністю поділяємо підхід, що діджиталізація, в першу чергу, є інструментом покращення клієнтського досвіду, створення нових сервісів, оптимізації бізнес-процесів в моторному страхуванні. МТСБУ як об'єднання страховиків, що працюють в одному з найбільших і значущих сегментів страхування – ОСЦПВ, повинно бути лідером та ініціатором технологічного розвитку ринку. Неможливо чекати, доки зміни розпочнуть «згори», наприклад, з боку держави, самі учасники ринку повинні стати агентами інновацій у тій галузі, де ми працюємо», – розповів генеральний

директор МТСБУ Володимир Шевченко.

Зараз, коли минуло кілька років з моменту, як ринок ОСЦПВ взяв курс на прозорість, відкритість і діджитальну трансформацію, можна підвести перші підсумки – що корисного зроблено, яких результатів вже досягнуто.

1. Запровадження електронного полісу ОСЦПВ. Технологія віддаленої аутентифікації клієнта, що використовується для укладання договорів онлайн, покладена в основу всієї системи дистанційної взаємодії страховика і споживача страхових послуг.

З початку роботи проекту минуло більше ніж півтора роки (електронний поліс діє з лютого 2018 р.). На кінець червня 2019 р. укладено майже 550 тис. електронних договорів ОСЦПВ, їх кількість щомісячно зростає приблизно на третину, а страховики і автовласники переконались в перевагах електронного полісу: швидкість, зручність, безпека.

2. Запровадження системи «електронний європротокол». яка разом з електронним полісом створює зручний

онлайн процес взаємодії страховика і клієнта. Вже більше ніж 2,5 тис. українських автовласників скористались електронним європротоколом.

«Це не так багато, як могло б бути, оскільки у наших водіїв є певний дефіцит навичок у використанні мобільних пристроїв для внесення необхідних даних, та недостатня обізнаність щодо цієї зручної опції оформлення ДТП. Будемо працювати над тим, аби підвищити поінформованість», – зауважив Володимир Шевченко.

3. Запровадження онлайн сервісів перевірки полісів ОСЦПВ, сервісів для оперативного внесення інформації до ЦБД МТСБУ.

Такі сервіси забезпечують безпеку і захист кожного страховальника ОСЦПВ. Більшість українських автовласників вже сприймають як норму можливість перевірити чинність полісу внутрішнього страхування ОСЦПВ або міжнародного сертифікату «Зеленої картки» на сайті МТСБУ. Також це важливий елемент боротьби з підробкою полісів, а отже – формування довіри до страхування як такого.

4. Запровадження системи «GreenCard online» (98% договорів міжнародного страхування «Зелена картка» вносяться до електронної системи ще до початку дії договору і можуть бути оперативно перевірені співробітниками Державної прикордонної служби України (ДПСУ) при виїзді автомобіля за межі держави.

5. Створення віртуального «кабінету отримувача регламентних виплат». Станом на червень 2019 року вже 8,7 тис. постраждалих осіб скористались цим сервісом і відстежують за його допомогою свої звернення до Бюро і стан розгляду виплатної справи.

6. Запровадження системи добровільного прямого врегулювання збитків (ПВЗ), в рамках якої страховальник ОСЦПВ може отримати виплату у випадку ДТП не від компанії винуватця аварії, а від того страховика, де постраждалий застрахований.

Для ефективної роботи прямого врегулювання МТСБУ була вибудована система автоматизації взаємодії та взаєморозра-

хунків між страховими компаніями-членами ПВЗ, тож пряме врегулювання також є елементом технологічних інновацій на ринку ОСЦПВ.

Всі взаєморозрахунки між страховиками в системі ПВЗ повністю автоматизовані. Наприклад, час проведення розрахункової сесії становить всього 5 хвилин, причому в процесі контролюється коректність внесених страховиками даних, виявляються подвійні звернення потерпілих, що дозволяє запобігти помилкам чи спробам шахрайства.

Система ПВЗ працює вже понад два з половиною роки, зараз до неї входить 16 страхових компаній. Доля вимог, вре-

ж для споживачів страхових послуг те, що вони отримують виплату у тій компанії, яку знають і з якою укладали договір страхування, а приємним «бонусом» є те, що середній строк врегулювання збитків (отримання виплати) в системі ПВЗ – 56 днів, тоді як вцілому по ринку ОСЦПВ показник за підсумками 2 кварталу 2019 року становив 79 днів.

7. Налагодження інформаційно-технологічної взаємодії з державними органами.

Багато хто з українських автовласників вже звик до того, що співробітники Національної поліції перевіряють наявність полісу ОСЦПВ з планшету, шляхом запиту

Діджитальне середовище ОСЦПВ в Україні

гульованих в рамках системи, становить 16% від загальної кількості. Всього, за час роботи ПВЗ, врегульовано 19,4 тисячі звернень постраждалих, зроблено виплат на суму майже 316 млн. грн. Головне

до бази даних (ЦБД) МТСБУ. Завдяки побудові інформаційної взаємодії між Централізованою базою даних Бюро (ЦБД) і базою даних Держприкордонслужби також стала можливою автоматизована

перевірка наявності та чинності міжнародних страхових сертифікатів «Зелена картка» у кожного українського водія, що прямує за кордон. Це сприяє боротьбі з шахрайством, захисту фінансових інтересів і спокою українських автовласників, що прямують за кордон, підвищенню іміджа України.

«Мене особисто, як людину і як професіонала, що працює в страхуванні понад 25 років, надихають ті інновації, що за останні роки ми запровадили в ОСЦПВ. Разом з колегами по ринку ми створили сервіси,

донслужбою України, зокрема в частині організації сервісу укладання електронних договорів страхування в пунктах перетину державного кордону України.

- Організація інформаційної взаємодії з Головним сервісним центром МВС для отримання інформації про зареєстровані транспортні засоби і коректного розрахунку розміру страхового платежу. Це будуть перші кроки до формування індивідуальних тарифів на основі страхової історії кожного автовласника.

Динаміка укладання електронних договорів ОСЦПВ, лютий 2018 - червень 2019 р.р.

що по-справжньому корисні і зручні для споживачів страхових послуг. Це лише перші роки, попереду – ще більше роботи для розвитку моторного страхування в Україні», - зауважив Володимир Шевченко.

На найближчий час МТСБУ і ринок ОСЦПВ ставлять перед собою такі нові завдання у напрямку діджиталізації галузі:

- Побудова взаємодії з Національною поліцією з питань організації технологічного контролю за допомогою відеокамер за наявністю полісів ОСЦПВ, запровадження системи автоматичної фіксації порушень правил дорожнього руху.
- Запровадження електронних полісів міжнародного страхування «Зелена картка», розвиток співробітництва з Держприкор-

МТСБУ розпочало запровадження системи електронного документообігу, результатом чого стане повна прозорість роботи Бюро, підвищення швидкості та ефективності бізнес-процесів, виключення різного роду помилок, що можуть виникати через «людський фактор», зростання зручності взаємодії між страховиками і Бюро, постраждалими в ДТП і Бюро. Також буде реалізована низка вдосконалень роботи бази даних МТСБУ та інших електронних сервісів Бюро. Все це сприятиме подальшій трансформації МТСБУ в організацію, в фокусі діяльності якої стоїть створення якісного сучасного сервісу як для страховиків, так і для споживачів страхових послуг.

Перелік страховиків за кількістю укладених електронних договорів ОСЦПВ, лютий 2018 - червень 2019 р.р.

Компанія	Кількість договорів, шт.
1 ПЗУ Україна	110 831
2 ВУСО	89 999
3 КНЯЖА ВІЕННА ІНШУРАНС ГРУП	71 092
4 ПРОВІДНА	31 550
5 УПСК	25 986
6 АСКО-Донбас Північний	25 789
7 ТАС	24 441
8 АСКА	20 682
9 Українська страхова група	19 595
10 Альфа Страхування	15 467
11 АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ	14 438
12 УНІКА	14 335
13 АРКС	13 955
14 ОРАНТА	11 853
15 Універсальна	10 981
16 Глобус	6 458
17 БРОКБІЗНЕС	6 184
18 Ю.Ес.Ай.	5 912
19 ЮНІВЕС	4 733
20 Мега-гарант	4 591
21 Європейський СА	3 213
22 ГЛОБАЛ ГАРАНТ	3 066
23 ГАРДІАН	2 832
24 Галицька	1 475
25 Євроінс Україна	1 384
26 ВАН КЛІК	1 131
27 ІНГО Україна	1 131
28 Країна	1 130
29 Еталон	963
30 ОМЕГА	825
31 Харківська муніципальна СК	757
32 Альфа-Гарант	701
33 САЛАМАНДРА	650
34 Міжнародна СК	343
35 Ю.БІ.АЙ - КООП	164
36 СТРАХОВЕ ТОВАРИСТВО "ДОМІНАНТА"	77
37 Колоннейд Україна	54
38 АСКО-Медсервіс	50
39 Український страховий стандарт	46
40 Експрес Страхування	11
41 страхова компанія "Перша"	11
42 ПРОСТО-страхування	8
Загалом	548 894
Загалом ТОП-20	528 872

Зростання після кризи

Два мільярди виплат постраждалим у ДТП за рік: ОСЦПВ в цифрах

Останні чотири роки політична та економічна ситуація в Україні була складною, що не могло не позначитись на страхуванні, в тому числі і на моторному. Незважаючи на це, український сегмент ОСЦПВ після кризових подій 2013-2014 рр. демонструє кількісне зростання і якісні зміни на краще (запровадження добровільного прямого врегулювання, електронних сервісів тощо).

Як саме це відображається в показниках роботи ринку?

В 2015 році в Україні було укладено 6,8 млн. внутрішніх договорів ОСЦПВ. Протягом 2018 року – вже понад 7,7 млн. договорів, це на 13% більше, ніж в 2015 році. За кількістю укладених договорів ринок стабільно зростає в середньому на 3-5% щорічно. Наприклад, у порівнянні з 2017 роком, показник кількості договорів у 2018 році зріс на 4,2%.

Сума нарахованих страхових платежів за підсумками 2015 року склала майже 3 млрд. грн., тоді як за підсумками 2018 – майже 4,5 млрд. грн., збільшившись на 51%. У порівнянні з 2017 р., сума платежів зросла на 20%. Таке зростання відбулось, у першу чергу, за рахунок збільшення розміру середнього платежу з 435 грн. - в 2015 році до 581 грн.- в 2018 р. (+33, 5%). Це є позитивною тенденцією, яка свідчить про те, що страховики ОСЦПВ стали менше вдаватись до демпінгу.

Кількість вимог, врегульованих страховиками ОСЦПВ в 2015 році, склала майже 99 тис. шт., в 2018 році – 133 тис. шт., що на 34,5% більше.

Найбільш суттєве зростання відбулось щодо показників врегулювання за допомогою європротоколу: якщо в 2015 році кількість вимог, врегульованих за європротоколом, становила 12,4 тис. шт., то за підсумками 2018 р. показник склав 37 тис. шт.,

тобто кількість таких вимог зросла майже в три рази (+198%). Щорічно у період 2015-2018 років показники кількості виплат за європротоколом зростали вражаючими темпами: від 64% в 2016 у порівнянні з 2015 роком, до 21% в 2018 в порівнянні з 2017.

«Це свідчить про зростання довіри до такого сучасного способу оформлення ДТП, як європротокол». За чотири роки українські автовласники призвичаїлись використовувати саме його у випадку тих аварій, що підпадають під умови врегулювання за європротоколом. Позитивно на динаміку використання вплинуло двократне збільшення лімітів виплат за європротоколом в лютому 2016 року, яке було ініційоване Бюро, а також роз'яснювальна робота серед автовласників щодо специфіки оформлення документу», - прокоментував Генеральний директор МТСБУ Володимир Шевченко.

Сума здійснених страхових відшкодувань в 2015 році склала майже 1,1 млрд. грн., в 2018 – вже понад 2,1 млрд. грн., збільшившись майже в два рази (на 94%). Динаміка обумовлена збільшенням кількості виплат, а також зростанням середньої суми виплати: в 2015 році середня виплата становила 11,0 тис. грн., а в 2018 – 15,9 тис. грн. (+31,6%). Ріст

Основні показники здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами, 2015-2018 р.р. *

Показники	2015	2016	2017	2018	Зміни, 2018/2017, %	Зміни, 2018/2015, %
Кількість договорів, що розпочали дію, шт.	6 826 118	7 049 462	7 408 257	7 720 277	4,2%	13,1%
Сума нарахованих страхових платежів, грн.	2 970 390 004	3 406 938 863	3 737 904 765	4 485 983 891	20,0%	51,0%
Кількість врегульованих вимог, шт.	98 785	119 186	133 394	132 888	-4,0%	34,5%
в т.ч. з використанням «європротоколу», шт.	12 429	20 487	30 483	37 057	21,6%	198,1%
Сума здійснених страхових відшкодувань, грн.	1 089 581 666	1 405 420 766	1 887 502 798	2 114 142 130	12,0%	94,0%
в т.ч. з використанням «європротоколу», грн.	72 719 614	151 688 430	240 417 212	330 834 838	37,6%	354,9%
Рівень виплат, %	36,7%	41,3%	50,5%	47,1%		
Частка європротоколу у виплатах, грн.	6,7%	10,8%	12,7%	15,6%		
Частка європротоколу у виплатах, шт.	12,6%	17,2%	22,9%	27,9%		
Середній платіж, грн.	435	483	505	581	15,2%	33,5%
Середня виплата, грн.	11 030	11 792	14 150	15 909	12,4%	44,2%

*відповідно до звітних даних страховиків.

суми середньої виплати відбувався як внаслідок інфляційних та девальваційних явищ в економіці, і, відповідно, збільшення вартості відновлювального ремонту автомобіля, так й за рахунок підвищення якості врегулювання і покращення

суму майже 298,8 млн. грн., що становить приблизно 15% від загальної кількості та суми врегульованих вимог.

Що стосується показників ринку міжнародного страхування «Зелена карт-

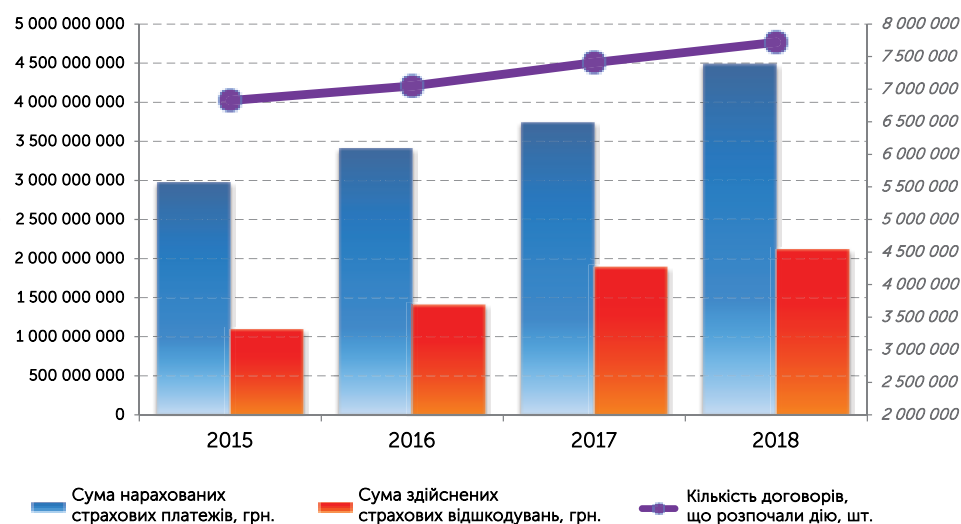
ливалась: найбільша кількість договорів була укладена в 2015 році – 764,6 тис. шт., потім протягом двох років кількість договорів знижувалась, і лише в 2018 році вона почала наблизитись до показників 2015 року – 755,5 тисяч.

Сума нарахованих страхових премій щорічно зростала: з показника майже 845,5 млн. грн. в 2015 році до показника 1 288,8 млн. грн. (збільшення на 52,4 %). Лише за 2018 рік у порівнянні з 2017 показник зріс на 19,1%. Кількість сплачених вимог також стабільно щорічно збільшувалась – від 4216 шт. в 2015 році до 5154 шт. в 2018 році. Страховики- повні члени Бюро сплатили за вимогами іноземних страховиків майже 9,0 млн. євро в 2015 році, 10,7 млн. євро – в 2016, 11,8 млн. євро – в 2017 та 11,7 млн. євро – в 2018 році.

**Генеральний директор МТСБУ
Володимир Шевченко зауважив:**

«Ринок ОСЦПВ має здійснити перехід від кількісного зростання показників до якісного покращення роботи галузі, включаючи в поняття якісного покращення як покращення врегулювання страхових подій, рівня обслуговування споживачів страхових послуг, так і активне запровадження нових технологічних та сервіс-

Показники здійснення ОСЦПВ за внутрішніми договорами, 2015-2018 р.р.

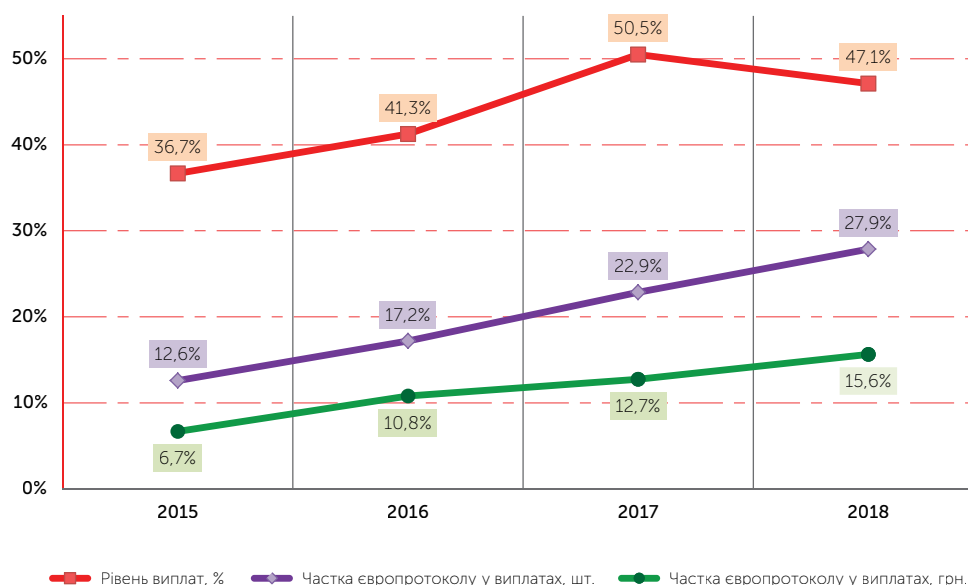

виконання страховиками ОСЦПВ своїх зобов'язань перед постраждалими в ДТП.

Щодо суми виплат, здійснених за європротоколом, знову таки спостерігається дуже активна динаміка: у порівнянні з 2015 роком, сума виплат зросла майже у чотири з половиною рази (на 355%). В 2015 році показник становив 72,7 млн. грн., в 2018 – 330,8 млн. грн. Питома вага виплат за європротоколом у загальній кількості виплат в 2015 році складала 6,7%, у загальній сумі виплат – 12,6%, тоді як в 2018 році ці показники становили вже 15,6% та 27,9% відповідно.

Наприкінці 2015 р. на ринку ОСЦПВ була запроваджена добровільна (тобто, не обов'язкова для участі усіх членів МТСБУ) система прямого врегулювання збитків (ПВЗ), до якої зараз входять 16 страховиків. Станом на кінець 2018 р. в рамках ПВЗ врегульовано 18,3 тис. страхових вимог на

ка», то кількість укладених договорів протягом чотирьох останніх років ко-

них рішень. Ми наочно бачимо, як якісні зміни впливають на показники роботи ринку на прикладі сегменту міжнародного страхування «Зелена картка» в першому півріччі 2019 року. Якщо до цього показники кількості укладених договорів коливались, динаміка їх зростання здебільшого не перевищувала 10%, то за 5 місяців 2019 року, у порівнянні з аналогічним періодом минулого 2018 року, кількість укладених договорів «Зелена картка» зросла більше ніж на 50%, а сума страхових платежів – майже на 39%. Це відбулось завдяки запровадженню автоматизованої перевірки

нали зобов'язань перед постраждалими в ДТП, але ще не визнані банкрутами/ліквідовані у встановленому законодавством порядку.

- Продовження процесу запровадження сучасних технологічних рішень і сервісів у сфері ОСЦПВ.
- Забезпечення необхідності обов'язкового укладання договору ОСЦПВ для усіх категорій громадян, включаючи пільговиків. Забезпечення повного контролю за наявністю та чинністю полісів ОСЦПВ.

- Розробка єдиних для всіх страховиків, що працюють на ринку ОСЦПВ, стандартів процедури врегулювання збитків.

- Підсилення механізму і функцій саморегулювання МТСБУ:

Вирішення питань корпоративного управління в частині забезпечення державного контролю за діяльністю Бюро регулятором страхового ринку, а управління МТСБУ – органами управління та контролю, створеними страховиками-членами МТСБУ.

Показники здійснення міжнародного страхування «Зелена картка», 2015-2018 р.р.

Показники	2015	2016	Зміни, 2016/ 2015	2017	Зміни, 2017/ 2016	2018	Зміни, 2018/ 2017	Зміни, 2018/ 2015
Кількість договорів страхування, які набули чинності у звітному періоді, шт.	764 636	716 553	-6,3%	702 262	-2,0%	755 503	7,6%	-1,2%
Сума нарахованих страхових премій, грн.	845 472 637	1 005 088 136	18,9%	1 082 127 353	7,7%	1 288 763 583	19,1%	52,4%
Кількість сплачених вимог у звітному періоді, шт.	4 216	4 857	15,2%	5 060	4,2%	5 154	1,9%	22,2%
Сума, сплачена за вимогами у звітному періоді, EUR	8 961 069	10 697 206	19,4%	11 773 272	10,1%	11 660 990	-1,0%	30,1%

наявності і чинності страхових сертифікатів «Зелена картка» на всіх пунктах перетину кордону, тож виїзд за межі країни без страхового сертифікату чи з підтримкою документом став неможливий, що одразу позначилось на показниках діяльності ринку».

Серед основних напрямків роботи, що сприятимуть розвитку ринку ОСЦПВ на якісному і кількісному рівні, страховики-члени Бюро визначають наступне:

- Модернізація законодавства в сфері ОСЦПВ, в першу чергу в частині збільшення лімітів відповідальності і зміни умов виплат за страховиків, що не вико-

- Підвищення якості страхової послуги з ОСЦПВ, а саме:

Впровадження загальної системи прямого врегулювання збитків або шляхом внесення відповідних змін до закону «Про ОСЦПВ», або на добровільних засадах завдяки формуванню умов участі в системі, привабливих для всіх компаній-членів МТСБУ.

Безумовне забезпечення своєчасності і справедливості процесу отримання страхових виплат (без використання формальних підстав для відмови потерпілому у сплаті страхового відшкодування).

Вдосконалення системи управління ризиками і централізованими страховими резервними фондами МТСБУ.

Формування принципів і стандартів ринкової поведінки членів МТСБУ, запровадження інструментів контролю за їх дотриманням.

- Підвищення рентабельності діяльності страховиків ОСЦПВ, що дасть змогу укріпити фінансову стабільність і забезпечити підвищення рівня обслуговування, створення нових сучасних сервісів для споживачів страхових послуг.

Історія МТСБУ, основні події

10 травня 1993 року – Декрет Кабінету Міністрів України «Про страхування», в якому зазначено, що «страховики, яким дозволено займатися страхуванням відповідальності власників транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам, зобов'язані утворити Моторне (транспортне) страхове бюро»

15 січня 1994 року – Указом Президента України було запроваджено обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів на випадок заподіяння шкоди життю і здоров'ю громадян, їх майну та майну юридичних осіб

17 березня 1994 року – Засновниками

МТСБУ, згідно рішення Установчих Зборів страховиків України, виступило 17 страхових компаній

07 червня 1994 року – Постановою Кабінету Міністрів України затверджено Положення «Про порядок і умови обов'язкового

страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів», нормами якого було визначено основні завдання і функції МТСБУ

14 липня 1994 року – МТСБУ зареєстровано Московською районною державною адміністрацією м. Києва

Вересень 1994 року – вперше рішенням Загальних зборів МТСБУ обрані робочі органи Бюро (Президія, Наглядова Рада, Ревізійна Комісія). Затверджено Положення про членство в МТСБУ, яке встановило дві категорії членства в Бюро: страховики-повні члени та страховики-асоційовані члени Бюро. Узгоджений макет бланку першого полісу ОСЦПВ

28 вересня 1996 року – Кабінетом Міністрів України прийнята постанова «Про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів», якою було затверджено:

Положення про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів;

Положення про Моторне (транспортне) страхове бюро

Червень 1997 року – відповідно до рішення Генеральної Асамблеї Ради Бюро «Зелена картка», Україну прийнято до Міжнародної системи автострахування «Зелена картка». Членство у системі було активовано з липня 1998 року в якості «перехідного члена»

Травень 2004 року – на засіданні Генеральної Асамблеї Ради Бюро було прийнято рішення про набуття Україною з 01 січня 2005 статусу «повного члена» в міжнародній системі автострахування «Зелена картка»

01 липня 2004 року – Верховною Радою України прийнятий Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних

транспортних засобів», який врегулював правовідносини у сфері ОСЦПВ. Цей Закон набрав чинності з 1 січня 2005 року

2010 рік – створено Єдину централізовану базу даних МТСБУ, затверджене відповідне Положення

2010 рік – Започаткований щоквартальний моніторинг показників діяльності страховиків ОСЦП

Вересень 2011 року – Запроваджений механізм спрощеного оформлення дорожньо-транспортних пригод – європротокол

(згідно прийнятого Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дорожньо-транспортних пригод та виплати страхового відшкодування») Змінений підхід до укладання договорів ОСЦПВ: договори почали укладатись за принципом «один автомобіль – будь-який водій». Запроваджена нова форма форми бланку полісу ОСЦПВ

2011 рік – з метою підвищення відкритості роботи МТСБУ запроваджено щоквартальне оприлюднення на сайті Бюро оцінок діяльності страховиків ОСЦПВ («світлофор»)

2012 рік – створений новий інтернет-сайт МТСБУ

Січень 2013 року – початок роботи системи ПАУЗК (Проект Адміністрування Української «Зеленої картки»), нової системи фінансових взаємовідносин між повними членами МТСБУ, яка дозволяє забезпечувати неухильне виконання зобов'язань за договорами міжнародного страхування

2013 рік – зроблений ряд кроків щодо покращення рівня сервісу для страховальників: започатковано оприлюднення інформації щодо кількості скарг та показника якості врегулювання на сайті Бюро

2013 рік – впроваджено систему укладання договорів міжнародного страхування «Зелена картка» «Green Card online». Введена нова форма бланків договорів міжнародного страхування

Листопад 2015 року – У Верховній Раді України зареєстровано новий проект закону «Про ОСЦПВ», розроблений спільно зі страховим ринком

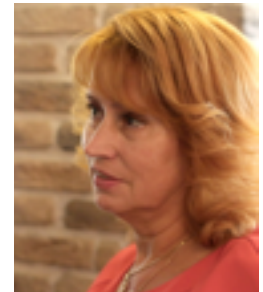
17 грудня 2015 року – у Верховній Раді України зареєстровано новий проект закону 3670, розроблений спільно зі страховим ринком (06.09.2018 проект не був прийнятий)

Грудень 2016 року – на ринку ОСЦПВ запроваджена система добровільного прямого врегулювання збитків (ПВЗ)

Жовтень 2017 р. – вперше в Україні впроваджена система «електронний європротокол»

Лютий 2018 року

– почала роботу система «електронний поліс», завдяки якій стало можливим укладання договору ОСЦПВ в електронному вигляді через інтернет

Лютий 2019 р. – запроваджена автоматизована система перевірки наявності та чинності страхових сертифікатів «Зелена картка» на всіх пунктах перетину кордону України на виїзд з країни

МТСБУ 25 років